

BETÆNKNING**Afgivet af Erhvervsudvalget****vedrørende**

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om Grønlands Selvstyres udtalelse til Anordning for Grønland om ikraftsættelse af ændringer af renteloven og erstatningsansvarsloven
(*Fremsat af medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Arbejdsmarked*)

Afgivet til forslagets 2. behandling

Erhvervsudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Hans Aronsen, Inuit Ataqatigiit, formand
Inatsisartutmedlem Niels, Thomsen Demokraterne, næstformand
Inatsisartutmedlem Siverth K. Heilmann, Atassut
Inatsisartutmedlem Kim Kielsen, Siumut
Inatsisartutmedlem Akitsinnguaq Olsen, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen under FM2011 gennemgået forslaget. Udvalget fremlægger hermed sit bidrag til en kvalificering af Inatsisartuts beslutningsgrundlag.

1. Forslagets indhold og formål1a. Renteloven

Baggrunden for rentelovens vedtagelse i Danmark var, at der har været en betydelig usikkerhed med hensyn til erhvervsdrivendes adgang til at kræve rykkergebyrer af forbrugere ved en for sen betaling af fordringer. Rykkergebyrerne var før 2001 ikke reguleret i lov, men derimod underlagt forbrugerbeskyttende regler i anden lovgivning. Imidlertid gav de forbrugerbeskyttende regler ikke klare anvisninger på hvor store beløb og i hvilket omfang en erhvervsdrivende kunne kræve rykkergebyrer af en køber/forbruger. Renteloven sætter en øvre beløbsgrænse for gebyrets størrelse og for antallet af rykkere, som kan sendes, inden sagen eventuelt overgives til retslig inkasso. Ifølge anordningens bestemmelser kan en erhvervsdrivende derfor kun kræve rykkergebyr for højst 3 rykkere, der hver skal sendes med 10 dages mellemrum. Gebyret må højst være på 100 kr. pr rykker. Overlader den erhvervsdrivende inddrivelsen af gælden til advokat eller inkasso kan der opkræves et særskilt inkassogebyr på også op til 100 kr. for overgivelse af sagen.

Renteloven indeholder ligeledes bestemmelser, der fastlægger en grænse for størrelsen af den morarente en erhvervsdrivende må opkræve ved en forsinket betaling af pengekrav.

Morarenten fastsættes efter loven til en årlig rente, der svarer til Nationalbankens officielle udlånsrente med et tillæg på 7 pct.¹

Den danske Forbrugerombudsmand henvendte sig den 14. december 2010 til Justitsministeriet angående rentelovens § 7, stk. 4, der omhandler banker og finansieringsinstitutters undtagelse fra rentelovens bestemmelser om morarenter som Forbrugerombudsmanden fandt utidssvarende.² Justitsministeriet svarede på henvendelsen fra Forbrugerombudsmanden med blandt andet følgende bemærkninger:

"I juni 1985 nedsatte Justitsministeriet en arbejdsgruppe, der havde den opgave "at gennemgå de problemer, som lov om renter ved forsinket betaling mv. har givet anledning til i praksis." Det fremgår bl.a. af betænkning nr. 1161/1989, side 96, som arbejdsgruppen afgav, at arbejdsgruppens flertal fandt, at undtagelsen i rentelovens § 7, stk. 4, skulle bevares. Flertallet henviste i den forbindelse til forarbejderne til lov nr. 638 af 21. december 1977 og til, at det var tvivlsomt, om rentelovens § 7, stk. 4, kunne undværes i relation til overtræk, og at man formentlig måtte udforme en særlig regel herom, hvis man i øvrigt ønskede at ophæve bestemmelsen. Hertil kom, at det i praksis, navnlig ved kassekreditter var vanskeligt at sondre mellem overtræk og manglende afvikling. Endelig henviste flertallet til, at pengeinstitutter mv. var undergivet offentligt tilsyn, og at der nu tillige var oprettet et klagenævn for pengeinstitutterne. Betænkningen førte ikke til lovgivningsinitiativer på området".(citater slut)

Banker og finansieringsinstitutter er af ovenstående grunde således ikke omfattet af rentelovens bestemmelser om morarenter. Men hvad angår rentelovens bestemmelser om loft over rykkergebyrer m.v. er det udvalgets forståelse, at disse *også* omfatter den finansielle sektor.

Det er ligeledes udvalgets forståelse, at offentlige myndigheder og underliggende institutioner³ også er omfattet af renteloven i de tilfælde, hvor myndighederne og underliggende institutioner optræder i visse handelsforhold; enten som køber eller sælger af varer eller tjenesteydelser, herunder krav for forsyning af elektricitet, gas og fjernvarme. Myndighedens offentligretlige dispositioner, såsom opkrævning af skatter og afgifter, tilbagebetalingspligtig offentlig hjælp, tilbagebetalingskrav vedr. boligsikring, og daginstitutionsbetalinger vil dog ikke være omfattet af rentelovens bestemmelser.

1b. Erstatningsansvarsloven

Hvad angår tilpasningen af erstatningsansvarsloven har denne ændring alene til hensigt at ensarte erstatningsansvarslovens morarentesats med renteloven. Dette har også tidligere været tilfældet. Udvalget finder derfor ikke anledning til at kommentere lov om erstatningsansvar yderligere i denne betænkning.

¹ Hvis Nationalbankens udlånsrente f.eks. er på 3 % vil den årlige morarente blive på 10 %.

² <http://www.forbrugerombudsmanden.dk/Sager-og-praksis/Markedsfoeringsloven/Sager-efter-markedsfoeringsloven/kontraktvilkaar/Morarentevilkaar/Brev-og-notat-om-renteloven>

³ Et eksempel herpå kunne være Asiaq.

2. Behandlingen af forslaget i Inatsisartut

Udvalget kan konstatere, at der ved forslagens 1. behandling var en udstrakt politisk enighed om at vedtage forslaget. Udvalget kan ligeledes konstatere, at flere ordførere ønskede lovforslaget udvalgsbehandlet. Udvalget skal i den sammenhæng opfordre Inatsisartut til fremadrettet at overveje sin henvisningspraksis for så vidt hvad angår anordninger til Inatsisartuts udtalelse, hvorom der ofte er en bred politisk enighed. Anordninger bør alene henvises til udvalgsbehandling, når særlige og politisk essentielle grunde taler herfor.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab. Udvalget finder dette positivt, men skal dog i forbindelse med Inatsisartuts behandling af anordninger fremadrettet anmode Naalakkersuisut om, at der som for andre lovforslag udarbejdes et høringssvarsnotat, der oplister de parter, der er blevet opfordret til at afgive høringssvar samt en opstilling af de parter, der har fremsendt høringssvar. Udarbejdelse af en sådan skrivelse vil give lovgiverne et bedre overblik over høringens udstrækning og karakter. Udvalget kan konstatere at følgende parter har afgivet høringssvar:

Lov- og Justitsafdelingen under Formandens Departement, Departementet for Finanser, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik, Grønlands arbejdsgiverforening, Nuna Advokaterne, Rigsombudsmanden, Grønlandsbanken, Bank Nordik, Kanukoka, Politimesteren i Grønland, Departementet for Sociale anliggender, SIK, Råstofdirektoratet. Udvalget kan af høringssvarene læse, at enkelte høringssvar har fremsat kommentarer til lovforslaget. Udvalget bemærker at Kanukoka i sit høringssvar blandt andet skriver følgende:

”Materialet er fremsendt til Kanukoka med kun ca. 3. ugers høringsfrist, hvortil kommer, at fristen udløber mellem jul og nytår, hvor mange traditionelt holder ferie. Dette har betydet, at ikke alle kommuner har kunnet nå at fremsende bidrag til Kanukoka til brug for høringssvarene.”

Udvalget finder i lighed med Kanukoka dette principielt uhensigtsmæssigt og skal henstille, at Naalakkersuisut bestræber sig på at give høringssvarer en rimelig høringsfrist.

Udvalget har derudover noteret sig, at Råstofdirektoratet i sit høringssvar har foreslået, at begrebet ”juridisk person” i rentelovsforslagets nr. 4 anvendes i stedet for begrebet ”offentligretligt organ” qua sidstnævntes udspring i EU-retten. Udvalget bemærker til dette, at der i rentelovsforslagets nr. 5 sker en til de grønlandske forhold tilpasset definition af begrebet ”offentligretligt organ”, som går længere og videre end blot ”juridisk person”. At denne definition i ret vidt omfang svarer til definitionen i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004, artikel II, kapitel II, kan næppe anses at udgøre et problem i fh.t. Lovens anvendelse og fortolkning i en grønlandsk sammenhæng.⁴

⁴ Direktivets definition lyder således:

Et organ anses for offentligretligt, hvis:

— dets opgave er at varetage opgaver af almen interesse, der ikke har industriel eller kommerciel karakter,

— det er en juridisk person, og

Udvalget finder derudover ikke anledning til at fremkomme med yderligere kommentarer om selve høringsprocessen.

4. Udvalgets overvejelser

Udvalget bemærker sig indledningsvis, at Atassuts ordfører under 1. behandlingen fandt anledning til at overveje, hvorvidt nogle borgere i kraft af deres arbejde, hvor de opholder sig hjemmefra i længere perioder, kan risikere at blive pålagt yderligere gebyrer for rykkere.

Udvalget har forståelse for den rejste problemstilling, men må i samme anledning påpege, at hvis borgeren betaler alle sine udgifter via PBS, er risikoen for at modtage rykkere for manglede betalinger ganske begrænset. Skulle det imidlertid ske vil borgerne samlet have 30 dage til at reagere inden gælden overgår til inkasso, eftersom kreditor kan sende 3 rykkere med 10 dages mellemrum. Udvalget anser det for sandsynligt, at ansatte ved f.eks. mineselskaber og trawlerfiskere i løbet af en 30 dages periode har en mulighed for at kontakte familien eller andre nærtstående med henblik på at sikre, at der reageres på regninger og rykkere.

Udvalget må derudover bemærke, at borgere, som i kraft af deres arbejde er væk fra hjemmet i længere perioder, allerede med de nugældende regler kan risikere at modtage flere rykkere for udeblevne betalinger, såfremt borgeren ikke har sikret sig imod dette ved tilmelding til enten PBS eller ved forudgående aftale med familien eller andre nærtstående. Det må i denne forbindelse særligt konstateres, at enhver har ansvar for at sikre, at hans gæld betales ud fra den juridiske grundregel om, at pengeskyld er bringeskyld. Det vil sige, at man som skyldner er forpligtet til at sikre, at man svarer enhver sit idenfor de frister og vilkår, som konkret måtte gælde. Dette gælder også, selvom man måtte være udearbejdende i længere perioder. Lovforslaget ændrer ikke ved denne grundregel.

Udvalget finder det hensigtsmæssigt, at der sker en ajourføring af renteloven og erstatningsansvarsloven, eftersom det er udvalgets opfattelse, at ændringerne vil styrke både forbrugernes (borgernes) og de erhvervsdrivendes retstilling ved, at der fremkommer mere klare retsregler på området. Samlet set anser udvalget, at en ikraftsættelse af ændringerne af renteloven og erstatningsansvarsloven vil være en fordel for både de grønlandske forbrugere og erhvervsdrivende.

Eftersom det fremsatte lovforslag er ganske teknisk komplekst og tillige er udfærdiget som en ændringsanordning, hvilket ikke er fremmede for den umiddelbare forståelse af den kommende retstilstand, anser udvalget det som påkrævet, at der fra Naalakkersuisuts side iværksættes initiativer, der kan medvirke til at sikre, at lovændringerne kommunikerer ud til borgerne og erhvervslivet med flere i en form, som er let forståelig. Det kan være ved at Naalakkersuisut udarbejder en sammenskrivning af de gældende anordninger på området, alternativt kan Naalakkersuisut overveje at udarbejde informationsmateriale, der i en let overskuelig form gennemgår de vigtigste bestemmelser i renteloven.

— dets aktivitet for størstedelens vedkommende finansieres af staten eller de lokale myndigheder eller af andre offentligtretlige organer, eller dets forvaltning er underlagt disses kontrol, eller hvis staten, de lokale myndigheder eller andre offentligtretlige organer udpeger mere end halvdelen af medlemmerne i administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet.

Udvalget skal anmode Naalakkersuisut om at bekræfte sin indforståelse hermed i svarnotatet til 2. behandlingen. I samme svarnotat ønsker Udvalget herudover, at der sker en konkret tydeliggørelse af, hvorvidt og i hvilket omfang loven vil påvirke opbygning og afvikling af borgenes meget omfattende gæld til det offentlige.

5. Forslagets økonomiske konsekvenser

Der er ikke til forslaget vedlagt en beskrivelse af forslagets økonomiske konsekvenser, men det angives dog i den til forslaget vedlagte Notits, at gebyret i nogle tilfælde ikke vil svare til de omkostninger, den enkelte erhvervsdrivende har ved inddrivelsen. I andre tilfælde kan gebyret medføre en overkompensation. Det vurderes fra Naalakkersuisut, at renteloven samlet set vil have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser. Udvalget finder på det foreliggende grundlag ikke anledning til at anlægge en anden vurdering af lovforslagets samlede økonomiske virkninger. Udvalget har således tillid til, at Naalakkersuisut har undersøgt dette spørgsmål grundigt.

Det er dog udvalgets vurdering, at der kan fremkomme afledte økonomiske konsekvenser ifald Naalakkersuisut som ønsket af udvalget udarbejder et generelt informationsmateriale om renteloven. Disse eventuelle udgifter må afholdes inden for Departementet for Erhverv og Arbejdsmarkeds ramme, eventuelt ved at nedprioritere andre tiltag. Det må dog almindeligvis anses, at sådanne informationstiltag falder indenfor Departementets almindelige og løbende aktivitet, hvorfor en sådan nedprioritering næppe bliver nødvendig.

6. Udvalgets indstilling

Et **enigt udvalg** indstiller forslaget til **vedtagelse**.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Hans Aronsen
Formand

Niels Thomsen

Siverth K. Heilmann

Akitsinnuaq Olsen

Kim Kielsen